

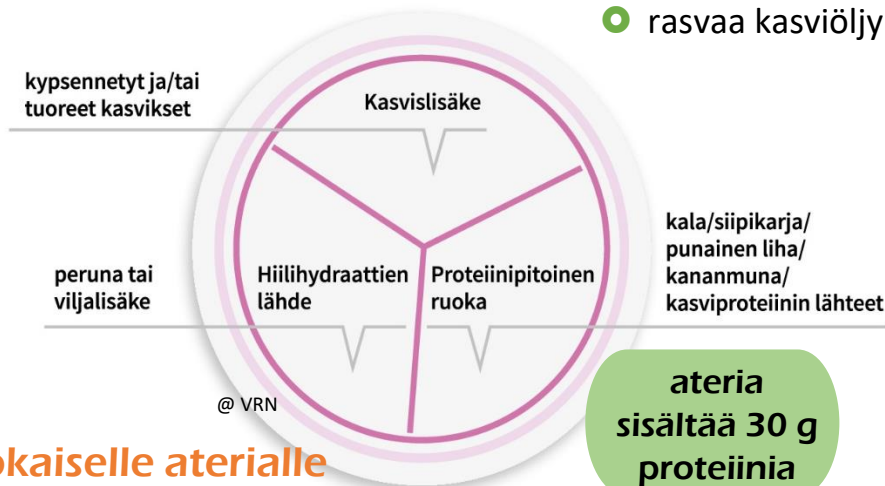
IKÄÄNTYNEEN RAVITSEMUS

Riittävästi ravintorikasta ruokaa

Syö säännöllisesti päivän mittaan. Ruokailukertoja olisi hyvä olla 4-6 päivässä. Tee ruokailuhetkistä miellyttäviä nauttimalla ateriat muiden seurassa, jos mahdollista. Valmista mieliruokia, annostele ruoka houkuttelevasti ja kata kauniisti. Ulkoilu ja liikunta parantavat ruokahalua.

Valitse 4-6 aterialla päivään:

- Aamiainen
- Aamupäivän välipala
- Lounas
- Iltapäivän välipala
- Päivällinen
- Iltapala

Proteiinipitoista ruokaa jokaiselle aterialle

Huolehdi riittävästä proteiinin saannista toimintakyvyn ja lihasvoiman ylläpitämiseksi.

Valitse joka aterialle jotakin proteiinipitoista:

- Pääaterioille lihaa, kalaa, siipikarjaa tai kasvi-proteiinivalmistetta sekä juomaksi maitoa tai piimää
- Aamu-, väli- ja iltapalalle esim. lasillinen maitoa tai piimää, viiliä, rahkaa, jogurttia tai leivän päälle täyslihaleikkelettä tai juustoa.

1 dl jogurttia sisältää 3 g proteiinia

Monipuolista ruokaa

Huolehdi monipuolisesta syömisestä, jossa kaikki ateriat sisältävät:

- proteiinia lihasta, siipikarjasta, kalasta, maitotuotteista tai kasviproteiinivalmisteista
- hiilihydraatteja täysjyväviljatuotteista, perunasta, täysjyväriisistä, täysjyväpastasta tai viljalisäkkeestä
- värikästä kasviksista, hedelmistä ja/tai marjoista
- rasvaa kasviöljyistä ja/tai -margariineista

Lautasmallin mukaisesti

Lämpimät ateriat on hyvä koota lautasmallin mukaisesti. Lisää aterialle ruokajuoma, leipä kasvirasvavalevitteen kanssa ja öljyä salaattiin sekä halutessasi jälkiruoka.

Suosi pehmeitä rasvoja

Suosi pehmeitä kasvirasvoja, joista saat elimistölle tärkeitä rasvahappoja

- Kasvirasvavelite (60-75% rasvaa), jossa Sydänmerkki
- Ruoanvalmistukseen kasviöljyä tai pullomargariinia
- Salaatteihin kasviöljyä tai kasviöljypohjaisia salaatikastikkeita
- Syö kalaa ainakin kaksi kertaa viikossa

Kasviksista väriä ja vitamiineja

Lisää juureksia, vihanneksia, hedelmiä ja marjoja aterioille. Niistä saat tärkeitä vitamiineja, kivennäisaineita ja kuituja.

Tavoittele 5 annosta päivässä:

- 1 annos on esim. 1 keskikokoinen porkkana tai tomaatti, 1 pieni omena, 2 dl marjoja, 2 dl salaattia tai raastetta

Kasvikset, hedelmät ja marjat voi nauttia myös kypsennettyinä, osana pata- ja laattikoruokia, raastettuna, osana tehosekoittimessa tehtyä välipalajuomaa tai tehdä niistä kiisseliä. Käsittely helpottaa kovien ruokien pureskelua.

Kuituja täysjyväviljatuotteista

Valitse viljatuotteista täysjyväleipää, täysjyvähiutalepuuroja ja -vellejä, täysjyväriisiä, täysjyväpastaa sekä myslejä.

Täysjyväviljatuotteet sisältävät runsaasti vitamiineja ja kivennäisaineita ja niiden kuitu auttaa vatsantoiminnassa.

**ruisleipäviipale
sisältää
3 g proteiinia**

D-vitamiinilisä päivittäin

Käytä D-vitamiinilisää päivittäin ympäri vuoden. Tarvitset D-vitamiinia lihasten ja luuston hyvinvoinnin ylläpitämiseen.

Valitse D-vitamiini- tai monivitamiinivalmiste, jossa on

- 10-20 µg D-vitamiinia

Juo riittävästi ja säännöllisesti

Janon tunteen heikentyminen ikääntyessä voi johtaa väsymykseen, huimaukseen, heikentyneeseen suorituskykyyn ja sekavuuteen.

Ehkäise kuivumisesta aiheutuvia haittatekijöitä

- Juo 1-1,5 litraa päivässä vettä, kivennäisvettä, maitoa, piimää tai laimennettuja mehuja

Vältä alkoholipitoisia juomia tai käytä niitä vain satunnaisesti enintään 1 annos päivässä. Alkoholien haittavaikutukset ovat ikääntyneillä voimakkaampia mm. hidastuneen aineenvaihdunnan ja kehon pienemmän nestemäärän vuoksi.

3 g proteiinia		5 g proteiinia		7-8 g proteiinia		9-10 g proteiinia		15-21 g proteiinia		Prot.
maito/jogurtti/viili	1 dl	puuro maitoon	1 dl	kananmuna	1 kpl	maitorahka	100 g	lohipala	100g	21 g
kinkkuleikkele	1 kpl	juusto	2 vpl	raejuusto	5 rkl	kalakeitto maitoon	2 dl	broilerin filee	100 g	20 g
ruisleipä	1 vpl	lihapyörykkä	2 kpl	jauhelihakeitto	2 dl	jauhelihapihvi	1 kpl	lihalaatikko	2 dl	16 g
perunasose maitoon	1,5 dl	jälkiruokavanukas	1 dl	välipalarahka	1 dl	lihakeitto	2 dl	hernekeitto	2 dl	16 g
pähkinät/siemenet	1 rkl	pannukakku 10x10 cm:n pala		velli maitoon	2 dl	lihapyörykät	4 kpl	jauhelihapihvi	2 kpl	16 g